

dannelsessystemet. Specielt falder lysten og forventningerne til en selvstændig tilværelse, når de unge begynder at gå i retning af en akademisk uddannelse.

Det er altså hele kulturen i undervisningssystemet, vi skal ændre på. Vi kan ikke acceptere, at uddannelsessystemet fratager de unge lysten til at blive iværksættere, til at blive selvstændige.

I dag er det i høj grad ufaglærte mennesker og mennesker med en kort uddannelse eller bare en folkeskoleuddannelse, som starter egen virksomhed. De akademiske uddannelser leverer kun i meget ringe omfang iværksættere. Der er noget grotesk ved, at mange akademikere bliver ansat i virksomheder skabt af folk uden uddannelse. Akademikerne, som har fået en lang og kostbar uddannelse af samfundet, burde vel være de første og de bedste til at skabe arbejdspladser for sig selv og for andre – ikke ved at ansætte hinanden i den offentlige sektor for skatteydernes penge, men ved at oprette egne virksomheder i det private erhvervsliv, virksomheder, der kan vokse og danne grundlag for nye arbejdspladser.

De områder i Europa, der har haft høj vækst gennem de seneste årtier – med tilhørende vækst i levestandard og arbejdspladser – er områder, hvor iværksætterkulturen blomstrer. Det er f.eks. dele af Spanien, det er Norditalien, og indtil den ulykkelige krig kom, var det også den nordlige del af Eksjugoslavien.

Man behøver i øvrigt ikke at bevæge sig så langt uden for landets grænser. Også inden for lille Danmark er der jo forskel på iværksætterånden. Eksempelvis er der i det jyske trekant-område og i området omkring Herning og ikkast mere iværksætterånd, end der er andre steder.

Når vi gennem de sidste 25 år har oplevet, at beskæftigelsen og arbejdspladserne i stigende omfang er flyttet til områder i Jylland, hænger det i høj grad sammen med, skal vi sige, nybyggermentaliteten derovre. Der, hvor produktiviteten er høj og lønnen moderat, og hvor ordet profit og indtjening ikke er fyord, dér flytter arbejdspladserne hen, dér vokser økonomien, og dér vokser velstanden, også for lønmodtagerne, og det er jo sket i vores eget lille land.

Der er mere behov for iværksætterånd hos de unge her på Djævleøen, som man kalder Sjællandovre i Jylland; men det er klart, at der skal sættes ind i uddannelsessystemet i hele Danmark.

Og hvad kan man så gøre? Ja, i folkeskolen er

der mulighed for at sætte fokus på iværksættelse i forbindelse med uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorienteringen, og det sker også allerede, som undervisningsministeren sagde. Man kan lave tema- og projektdage omkring det at starte egen virksomhed. Man kan få gæstelærere på besøg på skolerne, folk, der selv har startet en virksomhed, og som begejstret kan fortælle eleverne om det herlige ved at være sin egen herre, om selv at bestemme sin arbejdstid og hvad man skal lave, som har ansvaret, og som kan fortælle om det tilfredsstillende ved at mærke det på indtjeningen, når man gør en god indsats.

Man kan lade eleverne tage ud og besøge iværksætterne i deres virksomheder, ikke ude i de store virksomheder, hvor elevernes får kontakt med en ansat personalechef, men netop i de mindre virksomheder, hvor det er ejeren selv, iværksætteren selv, de unge kommer i kontakt med. Man skal selvfølgelig arbejde for at få eleverne i erhvervspraktik i sådanne virksomheder, hos iværksætterne.

Og så er det i øvrigt uhyre vigtigt, at lærerne, folkeskolelærerne, gymnasielærerne osv., forberedes til den væsentlige opgave, det er at gøre opmærksom på de positive muligheder for de unge ved et selvstændigt arbejdsliv.

I Det Konservative Folkeparti tror vi ikke meget på, at man kan uddanne sig til at blive selvstændig. Det er ikke viden om de mange vanskeligheder og problemer, der er forbundet med at starte for sig selv, der kan ændre på situationen – jeg var lige ved at sige tværtimod – det er en holdningsbearbejdning, en ændring af mentaliteten, der skal til.

De unge skal møde selvstændige, frie iværksættere, som de kan se op til. Det er jo idoler, de unge higer efter, og vi må give dem nogle andre idoler end bare den ansatte akademiker bag skrivebordet.

Det er imidlertid ikke nok at sætte ind i uddannelsessystemet. Der bør gøres en aktiv indsats i andre dele af den offentlige sektor for at fremme forståelsen for de selvstændige. Det gælder f.eks. i skattevæsenet, hvor man mange steder stiller sig på bagbenene og nægter at anerkende folk som selvstændige, selv om de vitterlig er det.

For skattevæsenet er det letteste selvfølgelig, hvis alle er lønmodtagere med fast indkomst og A-skattetræk. Også her skal der en holdningsændring til. Det skal gøres lettere at være mindre, selvstændig næringsdrivende, lettere at